

NOT: Engelli memur istihdamının bir zorunluluk olduğundan personel gider oranı aşılmış olsa dahi engelli personel istihdamı izin alınmaksızın yapılabileceği hakkında

T.C.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı: E-53773008-622.02-9843525

17/07/2024

Konu: Görüş (Engelli Memur İstihdamının Bir Zorunluluk Olduğu)

..... BELEDİYE BAŞKANLIĞINA

İlgi: ..... tarihli ve ..... sayılı yazı.

Başkanlığımızca 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 53 üncü maddesi çerçevesinde engelli personel istihdamına ilişkin ilgi yazı incelenmiştir.

Bilindiği üzere, 657 sayılı Kanunun 53 üncü maddesinde, “Kurum ve kuruluşlar bu Kanuna göre çalıştırdıkları personele ait kadrolarda % 3 oranında engelli çalıştırmak zorundadır. % 3’ün hesaplanmasında ilgili kurum veya kuruluşun (yurtdışı teşkilat hariç) toplam dolu kadro sayısı dikkate alınır.

Engelliler için sınavlar, ilk defa Devlet memuru olarak atanacaklar için açılan sınavlardan ayrı zamanlı olarak, engelli kontenjanı açığı bulunduğu sürece engel grupları ve eğitim durumları itibarıyla sınav sorusu hazırlanmak ve ulaşılabilirliklerini sağlamak suretiyle merkezi olarak yapılır veya yaptırılır...” hükmü yer almaktadır.

Diğer taraftan, 3.7.2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununun 49 uncu maddesinin sekizinci fıkrasında, “Belediyenin yıllık toplam personel giderleri, gerçekleşen en son yıl bütçe gelirlerinin 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerlendirme katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarın yüzde otuzunu aşamaz. Nüfusu 10.000’in altında olan belediyelerde bu oran yüzde kırk olarak uygulanır. Yıl içerisinde aylık ve ücretlerde beklenmedik bir artışın meydana gelmesi sonucunda personel giderlerinin söz konusu oranları aşması durumunda, cari yıl ve izleyen yıllarda personel giderleri bu oranların altına ininceye kadar yeni personel alımı yapılamaz. Yeni personel alımı nedeniyle bu oranın aşılması sebebiyle oluşacak kamu zararı, zararın oluştuğu tarihten itibaren hesaplanacak kanunî faiziyle birlikte belediye başkanından tahsil edilir. Personelin her türlü alacakları zamanında ve öncelikle ödenir.” hükmüne yer verilmiştir.

Öte yandan, 22.02.2007 tarihli ve 26442 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmeliğin değişik 22 nci maddesinde de, “(1) Kapsama dahil kurum ve kuruluşlar 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 53 üncü maddesi ve 2/1/2014 tarihli ve 2014/5780 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Engelli Kamu Personel Seçme Sınavı ve Engellilerin Devlet Memurluğuna Alınmaları Hakkında Yönetmelik ile 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununun 30 uncu maddesi ile 25/4/2009 tarihli ve 27210 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Yurtiçinde İşe Yerleştirme Hizmetleri Hakkında Yönetmelik, 29/6/2009 tarihli ve 2009/15188 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Kamu Kurum ve Kuruluşlarına İşçi Alınmasında Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik ve 19/9/2009 tarihli ve 27354 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Kamu Kurum ve Kuruluşlarına Eski Hükümlü veya Terörle Mücadelede Malul Sayılmayacak Şekilde Yaralananların İşçi Olarak Alınmasında Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik ile 24/5/1983 tarihli ve 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu ile 10/2/1995 tarihli ve 95/6542 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Korunmaya Muhtaç Çocukların İşe Yerleştirilmesine İlişkin Tüzük hükümlerinden doğan yükümlülüklerini yerine getirmek amacıyla kendileri için tespit edilen norm içerisinde yeterli sayıda boş kadroyu tahsis ederler...” hükmü yer almaktadır.

Ayrıca, Bakanlığımızın “Engelli ve Eski Hükümlü, İş Güvenliği Uzmanı ve İşyeri Hekimi İstihdamı” konulu 2020/3 sayılı Genelgesinde, “...657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 53 üncü maddesinde öngörülen oranlara uygun sayıda işçi ve memur kadrosunu engelli ve eski hükümlü istihdamı için tahsis eder. Bu idareler, 5393 sayılı Belediye Kanununun 49 uncu maddesi sekizinci fıkrasındaki sınırlamalara bağlı kalmaksızın engelli ve eski hükümlü istihdam edebilecektir.” denilmiştir.

Diğer yandan, 24.12.2019 tarihli ve 30988 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Mahalli İdarelere İlk Defa Atanacaklara Dair Sınav ve Atama Yönetmeliğinin 1 inci maddesinde, “1) Bu Yönetmeliğin amacı; il özel idareleri, belediyeler ve bunlara bağlı kuruluşlar ile bunların üyesi olduğu mahalli idare birlikleri ve döner sermayeli kuruluşlara ilk defa memur olarak atanacaklara ilişkin usul ve esasları belirlemektir.” hükmü ile 6 ncı maddesinde, “(1) Belediyeler ve bağlı kuruluşlar ile bunların üyesi olduğu mahalli idare birliklerinin kadrolarına Çevre ve Şehircilik Bakanlığından izin alınır.

(2) İl özel idareleri ile bunların üyesi olduğu mahalli idare birliklerinin kadrolarına İçişleri Bakanlığından izin alınır.

(3) İl özel idareleri ile belediyelerin birlikte üye oldukları mahalli idare birliklerinin kadrolarına Çevre ve Şehircilik Bakanlığından izin alınır.

(4) İdareler, Yönetmelik eki Atama İzin Formunu ve Personel Gider Oranı Cetvelini doldurarak izin talebinde bulunur.” hükmü yer almakta olup burada yer alan izin müessesesinin ise atamaları “Engelli Kamu Personel Seçme Sınavı ve Engellilerin Devlet Memurluğuna Alınmaları Hakkında Yönetmelik” hükümleri çerçevesinde yapılanları kapsamamaktadır.

Bu itibarla, 657 sayılı Kanunun 53 üncü maddesi çerçevesinde engelli memur istihdamının “bir yükümlülük” olduğu, personel gider oranının 5393 sayılı Kanunun 49/8 inci maddesinde belirlenen oranı geçmiş olsa dahi bu yükümlülüğün ortadan kalkmadığı, Cumhurbaşkanlığının Tasarruf Tedbirlerine ilişkin 2024/7 sayılı Genelgesinde bir sınırlama getirilmediği gibi "engelli personel istihdamı gibi kanundan doğan mecburi yükümlülüklerinin" yerine getirileceği belirtilmiş olup Bakanlığımızdan izin alınmaksızın yukarıda yer verilen mevzuat çerçevesinde engelli personel atamasının yapılması mümkün bulunmaktadır.

Bilgilerini rica ederim.

.....
Bakan a.

Yerel Yönetimler Genel Müdürü